

Προτάσεις Πολιτικής για την Πράσινη Μετάβαση

Η κλιματική κρίση είναι μία από τις μεγαλύτερες απειλές που θα αντιμετωπίσει ο πλανήτης μας τις επόμενες δεκαετίες. Τα τελευταία χρόνια γινόμαστε όλο και συχνότερα μάρτυρες ακραίων καιρικών φαινομένων. Φονικές πλημμύρες και δασικές πυρκαγιές καταστρέφουν ανεπανόρθωτα τον φυσικό πλούτο της χώρας μας και επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό με κονδύλια για αποζημιώσεις και αποκατάσταση των ζημιών.

Κατεύθυνση πολιτικών του Βολτ

Για τον λόγο αυτό, η Συμφωνία του Παρισιού του 2015 έθεσε τον στόχο της εκμηδένισης των ρύπων του φαινομένου του θερμοκηπίου μέχρι το 2050, ώστε η υπερθέρμανση του πλανήτη να παραμείνει αρκετά κάτω της κρίσιμης τιμής του 1.5°C. Σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2019 έθεσε ως μία από τις έξι προτεραιότητές της, την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal). Στόχος της συμφωνίας είναι να μετατρέψει την Ευρώπη στην πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρο, ως το 2040, περιλαμβάνοντας όλους τους τομείς της οικονομίας, με δίκαιο, ανταγωνιστικό και οικονομικά αποδοτικό τρόπο.

Η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επικυρώσει τη Συμφωνία του Παρισιού κι επομένως οι πολιτικές της χώρας σε θέματα που άπτονται του περιβάλλοντος θα πρέπει να εναρμονίζονται με αυτόν τον στόχο, όπως και με τους στόχους που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το Βολτ θεωρεί ως ξεκάθαρη και αδιαπραγμάτευτη προτεραιότητά του την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και τη μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η κλιματική κρίση δεν γνωρίζει από εθνικά σύνορα και εξ προτείνουμε να ληφθούν πανευρωπαϊκά και παγκόσμια μέτρα. Πιο συγκεκριμένα, διεκδικούμε και στοχεύουμε σε 100% μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ως το 2040. Η λήψη μέτρων θα πρέπει να διαπερνά όλα τα επίπεδα και πεδία πολιτικών αποφάσεων από δημοτικές και τοπικές πρωτοβουλίες μέχρι ευρωπαϊκές οδηγίες, από την κλιματική και περιβαλλοντική εκπαίδευση μέχρι την ενεργειακή μετάβαση.

Το Βολτ κατανοεί πως ο στόχος περί 100% μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ως το 2040 απαιτεί την ανάπτυξη πολλαπλών μορφών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολικά, φωτοβολταϊκά, γεωθερμία), με παράλληλη εφαρμογή τεχνολογιών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας (αντλησιοταμίευση, μπαταρίες, πράσινο υδρογόνο), δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα και βεβαίως αποτελεσματική εξοικονόμηση ενέργειας και ένα Γενικευμένο Ευρωπαϊκό Δίκτυο με ελεύθερη και δίκαιη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας. Τέλος, το Βολτ αναγνωρίζει τη συνεισφορά της πυρηνικής ενέργειας στην

ενεργειακή μετάβαση της Ευρώπης ως συνόλου, δεν θεωρεί όμως την ανάπτυξή της στη χώρα μας δυνατή και συμφέρουσα.

Ταυτόχρονα προωθούμε πολιτικές για την προστασία του πληθυσμού από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, πολιτικές για την εργασία των τομέων που θα χτυπηθούν, καθώς και πολιτικές προώθησης λιγότερο ενεργοβόρων τεχνολογιών, όπως τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (ΜΜΜ) και τα ποδήλατα.

Προτάσεις πολιτικής

Μακρο-οικονομικός σχεδιασμός της ενεργειακής μετάβασης:

- Επιτάχυνση αδειοδότησης και διαδικασίας ωρίμανσης έργων
- Εγγύηση επενδύσεων σε δημόσιους φορείς εκτεθειμένους στη βιομηχανία ορυκτών καυσίμων (ή οποιαδήποτε μη-βιώσιμη βιομηχανία)
- Πρόγραμμα επενδυτικής ανεξάρτησης του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα από μη-βιώσιμες αγορές.

Ενεργειακή μετάβαση στο ελληνικό ηλεκτρικό σύστημα:

- Ηλεκτρική διασύνδεση όλων των νησιών με το κυρίως σύστημα, το οποίο θα συντελέσει στην εγκατάσταση περισσότερων ΑΠΕ σε νησιωτικές περιοχές.
- Επέκταση του δικτύου για υποδοχή μεγαλύτερων φορτίων καθώς και της αποκεντρωμένης παραγωγής.
- Εγκατάσταση “έξυπνων” μετρητών και ρυθμιστών για αποτελεσματική διαχείριση του νέου, πολυπλοκότερου δικτύου.
- Κανονικοποίηση των σχέσεων μεταξύ παραγωγών, καταναλωτών, διαχειριστή, και ρυθμιστικής αρχής.
- Ριζική μεταρρύθμιση στην αγορά ενέργειας, με στόχο αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών από αυθαίρετες μονομερείς αυξήσεις τιμών.
- Μόνο επενδύσεις μεταβατικού χαρακτήρα για το φυσικό αέριο, και όχι μακροπρόθεσμες.

Αναγνωρίζουμε την αναγκαιότητα της χρήσης φυσικού αερίου ως μεταβατικού καυσίμου στην πορεία για την ενεργειακή μετάβαση αλλά στόχος μας είναι να ελαχιστοποιηθεί η χρήση του.

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας:

- **Αιολικά:**
 - Χαρτογράφηση της επικράτειας για εντοπισμό κατάλληλων τοποθεσιών με κριτήρια: αιολικό δυναμικό, οικολογικό αποτύπωμα, ναυσιπλοΐα και τουρισμός.
 - Υποστηρίζουμε επίσης τα πλωτά αιολικά, με ορθό θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό.
- **Φωτοβολταϊκά:** εφαρμογή φίλιων πολιτικών σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, προκειμένου να επεκταθούν οι εγκαταστάσεις φωτοβολταϊκών συστημάτων σε αστικά περιβάλλοντα και να καλύψουν το μεγαλύτερο μέρος της καταναλούμενης ενέργειας. Προώθηση παραγωγής και κατανάλωσης στο ίδιο μέρος για ελαχιστοποίηση του κόστους μεταφοράς. Η μεγάλη ηλιοφάνεια και η μικρή προσπάθεια συντήρησης και αποσφαλμάτωσης, καθιστούν την εκμετάλλευση του ήλιου μια πολλά υποσχόμενη εναλλακτική πηγή ενέργειας σε μεσο-μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
 - Εγκατάσταση σε κτίρια όπου υπάρχει συγχρονισμός ζήτησης και προσφοράς, π.χ. γραφεία, σχολεία, βιοτεχνίες.
 - Ιδιοπαραγωγή σε κατοικίες Α++ σε συνδυασμό με ηλεκτροκίνητα και αντλίες θερμότητας.
- **Γεωθερμία:**
 - Χαμηλής ενθαλπίας: Προώθηση και θέσπιση κινήτρων για εγκατάσταση συστημάτων γεωθερμίας και αντλιών θερμότητας, ειδικά σε ενεργοβόρους μεγάλους χώρους (εργοστάσια, δημόσιες εγκαταστάσεις, γυμναστήρια, κολυμβητήρια, σχολεία κ.α.), καθώς και σε νεοανεγειρόμενες εγκαταστάσεις, λόγω του αυξημένου αρχικού κόστους.
 - Υψηλής ενθαλπίας: Γεωθερμικά πεδία Μήλου, Νισύρου, κτλ.
- Αλλαγή του νομικού πλαισίου για αυτοπαραγωγή και σε αγροτεμάχια.
- Λογιστική χρήση έξυπνων μετρητών για κατανάλωση παραγόμενου ρεύματος στον τόπο που θέλει ο/η παράγωγος.
- Προώθηση της ενεργειακής αυτονομίας για τα μη διασυνδεδεμένα νησιά (παράδειγμα η Τήλος).
- Στόχος μας είναι πάνω από 50% των ΑΠΕ να ανήκει σε ενεργειακές κοινότητες, αυτοπαραγωγή, μικρές/μεσαίες τοπικές επιχειρήσεις.
- Χωροθέτηση ΑΠΕ κατά προτεραιότητα σε συγκεκριμένες κατηγορίες περιοχών, με ήδη εκτεταμένη ανθρώπινη παρέμβαση.
- Στις προστατευόμενες περιοχές προωθούμε ισχυρές διασφαλίσεις με εγκατάσταση μόνο κατ' εξαίρεση, σε θέσεις προχωροθετημένες βάσει των Διαχειριστικών Σχεδίων.

Αποθήκευση:

- Προώθηση αντλησιοταμιευτήρων.
- Συνεργασία με Βουλγαρία για χρήση του υδροηλεκτρικού δυναμικού της.
- Χρησιμοποίηση ηλεκτροκίνησης ως μορφής αποθήκευσης καθώς και πράσινου υδρογόνου.

Εξοικονόμηση ενέργειας:

- Μαζική ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτιρίων.
- Ενίσχυση (και απλοποίηση) του προγράμματος “Εξοικονομώ” και του προγράμματος αγοράς νέων ηλεκτρικών συσκευών για ιδιωτικά κτίρια και μικρές επιχειρήσεις.
- Εκπαίδευση και ενημέρωση των πολιτών.

Επικοινωνία - παιδεία:

- Δημιουργία κρατικής καμπάνιας ενημέρωσης τόσο για θέματα εξοικονόμησης όσο και για όλες τις ενισχύσεις για τις ΑΠΕ.
- Εισαγωγή σχετικών δραστηριοτήτων σε όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Μεταφορές - μετακινήσεις - υποδομές

- Κίνητρα για χρήση MMM με εισιτήρια χαμηλού κόστους.
- Κίνητρα για τη δημιουργία προγραμμάτων car-sharing.
- Αύξηση του δικτύου ταχυφορτιστών στις εθνικές οδούς και στην επαρχία
- Υποστήριξη/επέκταση αστικών και υπεραστικών MMM.
- Εγκατάσταση υποδομών για χρήση ποδηλάτων.
- Απανθρακοποίηση του ναυτιλιακού τομέα.
- Προώθηση εκτεταμένων σιδηροδρομικών διασυνδέσεων, με κρατική επιχορήγηση.

Διαχείριση φυσικών πόρων

- Προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της ανακύκλωσης για την προστασία των φυσικών πόρων.
- Εγκατάσταση συστημάτων αποθήκευσης και αξιοποίησης “γκρι” νερού ειδικά στα μικρά νησιά που προμηθεύονται από μονάδες αφαλάτωσης.
- Δημιουργία καθετοποιημένων μονάδων ανακύκλωσης, μοντέλου διαρκούς και έντονης εποπτείας πρωτογενούς αποκομιδής και εκτεταμένου δικτύου μεταφοράς όγκου ανακυκλωμένων υλικών.

Πρόβλεψη - προσαρμογή - υποστήριξη σε καταστροφές:

- Αντιμετώπιση παράνομων χωματερών για την πρόληψη πυρκαγιών και συντήρηση και υπογειοποίηση των τμημάτων του δικτύου μεταφοράς ρεύματος σε περιοχές με έντονη βλάστηση.
- Επανασύσταση του σώματος δασοφυροσβεστών και επιστροφή της ευθύνης δασοπυρόσβεσης στα δασαρχεία, με συνδρομή και του στρατού στη φύλαξη δασών και στη δασοπυρόσβεση.
- Απόκτηση νέων σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων δασοπυρόσβεσης.

Στα ελληνικά εδάφη, όπου κυριαρχεί το έντονο ανάγλυφο και το νησιωτικό στοιχείο, μοντέλα δασοπυρόσβεσης που βασίζονται στον άνθρωπο είναι ξεπερασμένα.

- Περαιτέρω υποστήριξη του ευρωπαϊκού μηχανισμού προστασίας rescEU.

Ισότιμη πράσινη μετάβαση:

- Επενδύσεις στην (επαν)εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού για την απόκτηση “πράσινων ικανοτήτων”

Η ικανότητα της οικονομίας να δημιουργήσει γρήγορα “πράσινες δουλειές” και να υιοθετήσει πράσινες τεχνολογίες εξαρτάται από τις σχετικές ικανότητες του εργατικού δυναμικού.

- Κρατικές επιχορηγήσεις στις επιχειρήσεις που συνδράμουν στην πράσινη μετάβαση να εκπαιδεύσουν εργαζόμενα και νεοπροσληφθέντα άτομα και να εκπαιδεύσουν το εργατικό τους δυναμικό.
- Μακροπρόθεσμος μετασχηματισμός των ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού της χώρας μέσω ενός εκπαιδευτικού συστήματος που θα έχει αυτονομία και διασύνδεση με την αγορά εργασίας, έτσι ώστε να δημιουργούνται κίνητρα στα άτομα που

ετοιμάζονται να εισέλθουν στην αγορά εργασίας να αποκτήσουν τις σχετικές ικανότητες.

- Στις λιγνιτικές περιφέρειες προωθούμε επενδύσεις στηριγμένες στο φυσικό τους πλούτο και τα συγκριτικά τους πλεονεκτήματά για παραγωγή/αποθήκευση 100% καθαρής ενέργειας.
- Δημιουργία ενός ειδικού ταμείου οι πόροι του οποίου θα βοηθήσουν και θα δώσουν κίνητρα σε εκτοπισμένους/ες εργαζόμενους/ες να παραμείνουν στην αγορά εργασίας.

Υποσημείωση

Το τρέχον έγγραφο αποτελεί μία καταγραφή των κατευθύνσεων πολιτικής του Βολτ στο θέμα και περιλαμβάνει ενδεικτικές, μη εξαντλητικές, προτάσεις πολιτικής. Το έγγραφο αυτό είναι υπό διαβούλευση κατά τον προσυεδριακό διάλογο του 1^{ου} συνεδρίου του Βολτ. Μετά την επικύρωση του τελικού κειμένου από το συνέδριο, θα αποτελεί τον πλοηγό για τη χάραξη των πολιτικών του Βολτ.